

התאמה של תוכנית הברריות הגמישה במקצועות הרוח, החברה והמורשת לתלמידים עם מוגבלויות הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים

אוכלוסיית היעד

תלמידים עם זכאות לשירותי חינוך מיוחדים הם תלמידים המאופיינים עם [מגוון מוגבלויות](#), אשר קבלו זכאות לשירותי חינוך מיוחדים במעמד ועדה מתוקף [חוק החינוך המיוחד](#) – [צוות רב-מקצועי](#) או [ועדת זכאות ואפיון](#), ולומדים במסגרות החינוך הרגיל והחינוך המיוחד, קרי כיתה לחינוך רגיל, כיתת חינוך מיוחד בבית ספר לחינוך רגיל או בית ספר לחינוך מיוחד¹. תוכנית הברריות הגמישה למקצועות הרוח, החברה והמורשת חלה על כל תלמיד העונה להגדרה זו וניגש לבחינות הבררות במקצועות הנכללים בתוכנית בהתאם לרצף שלבי ההטמעה של התוכנית במערכת החינוך. תלמידים עם זכאות לשירותי חינוך מיוחדים בזרמי החינוך השונים ילמדו עפ"י מבנה הלמידה וההערכה בזרמי חינוך אלה.

התאמות בתהליכי הוראה הערכה והבחנות

תלמידים שקיבלו עד להחלתה של תוכנית הברריות הגמישה התאמות בדרכי הוראה בהתאם לצורכיהם, ימשיכו לקבל אותן בלימוד תחומי הדעת של התוכנית, תוך התייחסות לתרומת ההוראה המותאמת ללמידה בתחומי הדעת. מידע בנוגע להתאמות בהערכה ובהבחנות במסגרת תוכנית הברריות הגמישה במקצועות הרוח, החברה והמורשת מפורט בטבלה בהמשך.

להלן:

הזדמנויות למידה, חסמים שעשויים להתגלות וכן התאמות אפשריות והמלצות פדגוגיות בהתייחס לרכיבים שונים בתוכנית הברריות הגמישה למקצועות הרוח, החברה והמורשת. ההמלצות הפדגוגיות שיוצעו להלן, המיועדות לתלמידים עם מוגבלויות, עשויות לתרום גם לתלמידים עם מגוון קשיים וצרכים, אשר אין להם מוגבלות מאופיינת או זכאות לשירותי חינוך מיוחדים.

¹ מתן התאמות בהבחנות לתלמידים בכיתה לחינוך רגיל שיש להם זכאות לסל מוסדי יתבצע עפ"י הנחיות האגף ללקויות למידה.

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף א' חינוך מיוחד

הזדמנויות, חסמים והמלצות להתאמת תהליך הלמידה וההערכה

המלצות להתאמות	חסמים	הזדמנויות	רכיבי התוכנית
<p>איתור אמצעים כגון שעות פרטניות וכוח אדם (תומכי הוראה, סטודנטים, תלמידים כחלק ממחויבות אישית וכיו"ב), לליווי התלמידים בתוך המוסד החינוכי ובחיבור ליום הלימודים.</p> <p>הקצאת זמן לחיזוק מיומנויות כגון קריאה וכתיבה, הפקת מידע מטקסט, מיזוג טקסטים, הבעה בכתב.</p> <p>היוועצות במורים ללשון והבעה וחיזוק המיומנויות בשיעורים אלה.</p> <p>הקצאת זמן לחיזוק המיומנויות הנדרשות להבנת המשימות ולהתארגנות לביצוען.</p> <p>יצירת קבוצות למידה חוצות כיתה בתוך השכבה לצורך התאמת סוג המשימה.</p> <p>המורה יוכל לבחור משימה שונה מזו שנבחרה לכלל הכיתה בהתאם לצורך ייחודי של תלמיד/ים בכיתה.</p> <p>במשימות לפיתוח מיומנויות בהערכה בית ספרית יבוצעו התאמות בהתאם להמלצות במסמך לעיל ובהתייחס לצרכים הנובעים מהמוגבלויות השונות. ההתאמות יבוצעו בהתאם לשיקול דעת של הצוות הרב-מקצועי.</p>	<p>תהליכי ההוראה וההערכה ידרשו משאבי זמן וכוח אדם לצורך ליווי של התלמידים בהוראה ישירה ומתווכת של המיומנויות הנדרשות, בלימוד החומר ובהכנת המשימות.</p> <p>סוגי משימות שונים עשויים להקשות על תלמידים המתקשים בתפקודים הניהוליים, לרבות ניהול הזמן ויצירת קשר בין שלבים שונים בתהליך.</p>	<p>מגוון של אפשרויות ללימוד החומר ולהבעת הידע במשימות הערכה באופן שעשוי להתאים למגוון רחב של תלמידים בהתאם לצורכיהם, למוגבלותם ולמאפייני התפקוד שלהם.</p> <p>מגוון דרכי הוראה מעבר ללמידה פרונטאלית.</p> <p>למידה המאפשרת שימוש באמצעים טכנולוגיים לרבות צפייה והאזנה להרצאות, עשויה להקל על קשיים משמעותיים בקריאה.</p> <p>מגוון רחב של אפשרויות להערכת התלמידים בנוסף למבחן הקובנציונלי, עשוי לסייע לתלמיד לבטא רמת חשיבה גבוהה יותר והעמקה רבה יותר.</p> <p>גיוון משימות ההערכה מאפשר פיצוי על משימות שצלחו פחות.</p> <p>מגוון המטלות הנכללות בתוכנית מאפשר התאמה של המשימה עצמה לנושא הנלמד, לקצב ההתקדמות ולתפקוד הלומדים.</p> <p>מטלות ההערכה מתפרסות ומצטברות לאורך כל תקופת הלמידה, באופן שאינו מצריך לימוד כמויות גדולות של חומר ומפחית את המעמסה על הזיכרון.</p> <p>האפשרות לעבוד בקבוצה מזמנת חיזוק של קשרים חברתיים והתנסות בלמידה משותפת. כמו כן מאפשרת חלוקת תפקידים בהתאם ליכולות, תוך מתן ביטוי לכל תלמיד בהתאם לדרישות.</p>	<p>משימות לפיתוח מיומנויות</p> <p>35%</p> <p>הערכה בית ספרית</p> <p>30%</p> <p>הערכה חיצונית*</p> <p>35%</p> <p>(*) ראה הרחבה (עמוד 4)</p>

התאמות בהערכה/בהבחנות חיצונית

התאמות המיועדות לכלל האוכלוסיות הייחודיות

- מרכיבי הציון במקצועות ההומניים - ניתן לאפשר גמישות בכלל מרכיבי המקצוע בארגון הלמידה לאורך כיתות י' עד י"ב (הבחנות חיצונית במרכיב הבחינה במקצועות ההומניים בחלק של 35% בלבד).
- מועד שיגור ציונים סופיים - יהיה בהתאם לסיום התהליך הפדגוגי בבית הספר.
- שיגור משימה - אנו ממליצים טרם שליחת המשימות (ציונים) לוודא כי מוצו התהליכים הפדגוגיים עם התלמידים ובמידת הצורך ניתן להשהות שיגור משימה ולאפשר לתלמיד לבצע תיקונים.

התאמות המיועדות לתלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים

- התאמות שהתלמיד זכאי להן במקצועות שאינם נכללים בתוכנית, יינתנו כפי שנקבע בעבור התלמיד בהתאם לצורך ברכיבים השונים של התהליך. להרחבה: [חוברת הקמת בסיס הדיווח בחטיבה העליונה – פרק ג' – חינוך מיוחד](#).
- בהתייחס למקצועות התוכנית, התלמידים המפורטים לעיל, לרבות תלמידים עם מוגבלות בראיה, יקבלו את ההתאמות שניתנות להם בדומה למבחנים אחרים במקצועות שאינם נכללים בתוכנית, למעט מבחן מותאם.
- בבחינות בהיקף של 70% על-פי המתווה הישן תתאפשר בחינה מותאמת.
- תלמידים עם מוגבלות בשמיעה זכאים להתאמה של מבחן בית ספרי, קרי תלמידים עם חומרת מוגבלות ברמה ב'-ג' או תלמידים בכיתות חנ"מ חרשים מסוג 11. תלמידים עם חומרת מוגבלות ברמה א' אינם זכאים למבחן בית ספרי. המבחן ייכתב בהתאם לתוכנית הלימודים המותאמת לתלמידים עם מוגבלות בשמיעה. במסגרת תוכנית הלימודים המותאמת יקבע המפמ"ר גם את מתווה הבחינה ואת הכללים לכתיבתה ע"י ביה"ס. הבחינה תאושר ע"י המפמ"ר ותיבדק בביה"ס. תלמידים הזכאים להיבחן במבחן בית ספרי שיבחרו להיבחן במבחן החיצוני הרגיל, יקבלו תוספת של 10 נקודות לציון הבחינה החיצונית. ההנחיה לעיל חלה על בחינות עפ"י המתווה הישן (70%) ועל בחינות עפ"י המתווה החדש (35%).